

Halfjaarrapportage

College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

januari 2015 – juni 2015

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Samenvatting.....	2
Begrotingsproces	4
Verantwoording 2014.....	4
Uitvoering begroting 2015.....	5
Begrotingsproces 2016	7
Financieel beheer	8
Verbeterproces financieel beheer	8
Geïntegreerd Middelen Beheer (GMB)	10
Collectieve sector	11
Vervreemding	12

Inleiding

Het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) doet eens per half jaar schriftelijk verslag aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (minister van BZK) van zijn werkzaamheden. Deze rapportage heeft betrekking op de periode januari tot en met juni 2015. De afgelopen maanden stonden voor de openbare lichamen vooral in het teken van het opstellen van de jaarrekeningen, de uitvoering van de begrotingen 2015 en de start van de begrotingsvoorbereiding 2016. Deze onderwerpen zullen dan ook terugkomen in deze halfjaarrapportage. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het financieel beheer, het geïntegreerd middelenbeheer, de diverse contactmomenten met de openbare lichamen, investeringsactiviteiten en het onderwerp vervreemding.

In de vorige halfjaarrapportage is gemeld dat de openbare lichamen niet evenredig voortgang boeken met betrekking tot de verbetertrajecten. Deze trend heeft zich het afgelopen half jaar voortgezet. Dit wordt mede veroorzaakt door gebrek aan capaciteit op de afdelingen financiën en de mate van bestuurlijke betrokkenheid bij verbetertrajecten, ondermeer op het gebied van financieel beheer. Het Cft merkt dat de afdelingen financiën van de openbare lichamen steeds meer gewend raken met de termijnen waarop de verschillende financiële rapportages opgeleverd dienen te worden. Dit betekent echter niet dat alle rapportages tijdig en volledig worden ingediend wat weer verband houdt met de eerder genoemde capaciteitsproblemen en bestuurlijke betrokkenheid.

Op de openbare lichamen hebben in maart verkiezingen plaatsgevonden wat heeft geleid tot grote veranderingen in de samenstelling van de eilandsraad dan wel het bestuurscollege van Sint Eustatius en Bonaire. Op Saba is relatief weinig veranderd en het is het openbaar lichaam gelukt de rust in de begroting te bewaren. Bonaire heeft de beleidsvoornemens van het nieuwe bestuurscollege verwerkt in de eerste begrotingswijziging over 2015. Voor wat betreft Sint Eustatius is er in juni een bestuurlijke aanwijzing gegeven alsmede een financiële aanwijzing. Dit laatste houdt onder andere in dat er momenteel een verplichtingenstop van kracht is en Sint Eustatius op korte termijn met duurzame voorstellen dient te komen om de openbare financiën te ordenen.

Samenvatting

Hieronder wordt de ontwikkelingen van de afgelopen maanden kort samengevat, welke later in de rapportage nog uitvoeriger aan bod zullen komen.

Bonaire

Het Openbaar Lichaam Bonaire heeft de door de eilandsraad vastgestelde jaarrekening 2014 tijdig ingediend bij het Cft ter doorgeleiding aan de minister van BZK. Het jaar 2014 is afgesloten met een positief resultaat van USD 8,1 miljoen. De jaarrekening is door de accountant voorzien van een oordeelonthouding voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. Het tijdig indienen van de jaarrekening heeft veel capaciteit gekost, waardoor er vertraging is opgetreden bij de overige rapportageverplichtingen. De eerste uitvoeringsrapportage inclusief begrotingswijziging 2015 is niet binnen de gestelde deadline van 30 april opgeleverd, maar ruim een maand later op 3 juni. Hoewel het Cft positief heeft geadviseerd op de 1e begrotingswijzigingblijven het hoge aantal wijzigingen in de begroting alsmede de zorgwekkende liquiditeitspositie van Bonaire aandachtspunten. Het Cft heeft Bonaire verzocht om de begroting van 2016 adequater op te stellen om dergelijke omvangrijke

wijzigingen gedurende het begrotingsjaar te vermijden. Daarnaast is Bonaire verzocht om maandelijks een liquideitsstand inclusief liquiditeitsprognose voor de rest van het jaar aan te leveren.

Sint Eustatius

Het secretariaat van het Cft heeft over de eerste helft van 2015 enkel concept rapportages ontvangen van Sint Eustatius. Daarnaast is de jaarrekening ook nog niet ingediend. Indicaties zijn dat het jaar 2014 met een tekort is afgesloten en dat ook voor 2015 zonder corrigerende maatregelen een vrij omvangrijk tekort optreedt. Gedurende de Caribisch Nederland-week (CN-week) heeft de minister van BZK per 10 juni verscherpt bestuurlijk toezicht afgekondigd welke door de Rijksvertegenwoordiger ten uitvoer dient te worden gebracht. Daarnaast heeft de minister een aanwijzing gegeven op financieel gebied. Belangrijk onderdeel van deze aanwijzing is het per direct instellen van een verplichtingenstop. Ook dient een verbeterplan financieel beheer opgesteld te worden in samenwerking met het Cft. In deze rapportage wordt uitgebreid stilgestaan bij het verscherpt bestuurlijk toezicht en de aanwijzing.

Saba

Saba heeft de eerste uitvoeringsrapportage inclusief begrotingswijziging voor 2015 net buiten de geldende termijn opgeleverd. Er was sprake van een sluitende begrotingswijziging welke door het Cft van een positief advies is voorzien. De jaarrekening is in juli afgerond; het jaar 2014 wordt met een positief saldo afgesloten. De accountant heeft deze jaarrekening voorzien van een goedkeurende verklaring. Saba heeft hiermee een primeur behaald. De liquiditeitspositie van Saba, hoewel momenteel nog niet zorgelijk, heeft in de toekomst nog de benodigde aandacht en het Cft heeft Saba daarom verzocht deze nauwlettend in de gaten te houden.

Algemeen: Tijdig indienen rapportages

Het tijdig indienen van de rapportages heeft de nodige aandacht bij alle openbare lichamen. De uitvoeringsrapportages dienen op basis van de Wet FinBES uiterlijk 3 weken na afloop van het kwartaal ingediend te worden. De minister van BZK heeft deze termijn verruimd naar de laatste dag van de maand volgend op het kwartaal waarop de uitvoeringsrapportage betrekking heeft. De door de eilandsraad goedgekeurde jaarrekening 2014 dient uiterlijk 15 juli 2015 aan de minister van BZK aangeboden te worden. Alleen Bonaire is dit laatste gelukt. Tegelijkertijd is daar ook geconstateerd dat het tijdig indienen van de jaarrekening 2014 geleid heeft tot vertraging in het voldoen aan andere rapportageverplichtingen. Mogelijk komt het tijdig indienen van de resterende rapportages in 2015 hierdoor ook in het geding.

Sint Eustatius heeft het concept van de eerste uitvoeringsrapportage en begrotingswijziging met een beperkte vertraging ingediend, maar de uitvoeringsrapportage voldeed niet aan de bestuurlijk en ambtelijk gemaakte afspraken. De voorgestelde begrotingswijziging was daarbij niet sluitend waardoor deze door het Cft niet is voorzien van een positief advies. Een aangepaste uitvoeringsrapportage met begrotingswijziging heeft het Cft in de eerste helft van 2015, ondanks herhaaldelijk verzoek, niet ontvangen. Daarnaast is de jaarrekening over 2014 ook nog niet ontvangen.

Saba heeft op 13 mei 2015 de eerste uitvoeringsrapportage, inclusief begrotingswijziging ingediend. Hiermee is ook de gestelde deadline niet gehaald maar is de overschrijding wel beperkt gebleven. Voor het indienen van de jaarrekening 2014 heeft Saba twee weken uitstel gevraagd, tot 1 augustus

2015. De jaarrekening is afgerond en goedgekeurd door de accountant. Het stuk dient echter nog te worden vastgesteld door de eilandsraad.

Begrotingsproces

Verantwoording 2014

De Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) volgend, dienen de openbare lichamen uiterlijk 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar de jaarrekening naar de minister van BZK te sturen door tussenkomst van het Cft. De eilandsraad van Bonaire heeft de jaarrekening 2014 tijdig vastgesteld, in het traject met betrekking tot de jaarrekeningen 2014 van Sint Eustatius en Saba is vertraging opgelopen. Het Cft kan daarom pas in de volgende halfjaarrapportage inhoudelijk ingaan op de uitkomsten van de jaarrekeningen 2014 van zowel Sint Eustatius en Saba.

Jaarrekening Bonaire 2014

Op 23 juni 2015 heeft de ER de jaarrekening 2014 vastgesteld. Het Cft heeft op 10 juli de door de eilandsraad vastgestelde jaarrekening 2014 doorgeleid naar de minister van BZK. Het Cft heeft tevens een reactie op de jaarrekening opgesteld aan het openbaar lichaam. Het Cft heeft zijn zorgen uitgesproken over de vertragingen die door capaciteitsproblemen zijn ontstaan in andere op te leveren rapportages met betrekking tot het huidige begrotingsjaar, waaronder de eerste uitvoeringsrapportage en begrotingswijziging.

De jaarrekening 2014 van Bonaire kent een oordeelonthouding voor zowel het getrouw beeld als de rechtmatigheid. Een belangrijke oorzaak hiervan is het hoge aantal kwantificeerbare onzekerheden. Deze worden als percentage afgezet tegen de kosten. Het percentage kwantificeerbare onzekerheden is gestegen ten opzichte van 2013 van 41% naar 48% van de kosten. Daarnaast spelen onvoldoende interne controle en onvoldoende beheersmaatregelen ook een belangrijke rol bij de oordeelonthouding. Daadkrachtige implementatie van het verbeterplan financieel beheer moet hierin in de toekomst verbetering brengen (zie onder).

De jaarrekening 2014 kent een positief resultaat van circa USD 8,1 mln. Net als in 2013 zijn een aantal kosten in eerste instantie ten onrechte als exploitatiekosten (gewone dienst) geboekt. Omdat het eigenlijk investeringen betrof zijn deze gecorrigeerd op de gewone dienst en ten laste van de kapitaaldienst gebracht. Dit verklaart grotendeels het hoge resultaat. Daarnaast zijn niet alle beschikbare budgetten volledig uitgeput.

Jaarrekening Sint Eustatius 2014

Het eerste halfjaar 2015 heeft het Cft geen vastgestelde jaarrekening, noch een conceptversie hiervan, van het openbaar lichaam Sint Eustatius ontvangen. Op het moment van het verlopen van de wettelijke deadline van 15 juli is er alsnog om uitstel verzocht. Uit de ingediende eerste uitvoeringsrapportage 2015 bleek dat er over 2014 een tekort verwacht wordt. Aangezien de jaarrekening nog niet is opgeleverd is het definitieve tekort over 2014 nog niet bekend.

Jaarrekening Saba 2014

Op 16 juni jl. heeft het openbaar lichaam Saba uitstel gevraagd voor het indienen van de vastgestelde jaarrekening 2014 tot 1 augustus. De minister heeft daartoe op 7 juli 2015 goedkeuring verleend. Medio juli heeft het openbaar lichaam de versie ingediend waar ook de accountant een goedkeurende verklaring op heeft gegeven; deze moet echter nog door de eilandsraad worden vastgesteld. Het openbaar lichaam laat over 2014 een overschot zien. Vanwege de kwetsbare liquiditeitspositie heeft het Cft geadviseerd dit overschot aan te wenden ter versterking van het weerstandsvermogen en niet aan te wenden voor eventuele nieuwe beleidsvoornemens. Het ligt voor de hand om, als er beleidswensen zijn, binnen de bestaande begrotingsruimte te herprioriteren. Het Cft feliciteert Saba met het verkrijgen, als eerste openbaar lichaam, van een goedkeurende verklaring van de accountant.

Uitvoering begroting 2015

De uitvoeringsrapportages over het eerste kwartaal zijn opgeleverd, hoewel soms met enige vertraging. De uitvoeringsrapportage van Sint Eustatius is echter niet volledig.

Bonaire

De eerste uitvoeringsrapportage is enkel cijfermatig toegelicht. Om beter inzicht te verkrijgen in de cijfers heeft het Cft Bonaire verzocht bij volgende uitvoeringsrapportages meer aandacht te besteden aan de duiding ervan zodat het Cft de uitvoeringsrapportage beter kan interpreteren. De eerste uitvoeringsrapportage is voorzien van een omvangrijke eerste begrotingswijziging van USD 9 mln waarin het nieuwe bestuurscollege zijn beleidsvoornemens heeft verwerkt en waarin mutaties als gevolg van bijzondere uitkeringen zijn verwerkt. Het betreft hierbij zowel uitkeringen die in 2015 zijn toegezegd alsook uitkeringen uit 2014 welke bij het opstellen van de begroting nog niet bekend waren. Het Cft heeft, net als bij de derde begrotingswijziging in 2014, wederom richting Bonaire aangegeven dat een fors aantal wijzigingen in de begroting wordt geconstateerd. Zo wordt het begrotingstotaal met ruim 15 procent opgehoogd ten opzichte van de oorspronkelijk goedgekeurde begroting. Met het oog op het begrotingsproces 2016 heeft het Cft Bonaire verzocht om de oorspronkelijke begroting zo adequaat mogelijk op te stellen. Meer dan de helft van de voorgestelde begrotingswijzigingen heeft betrekking op het bijstellen van bijzondere uitkeringen (USD 4,9 mln). Het openbaar lichaam heeft bij het secretariaat van het Cft aangegeven dat afstemming met de vakdepartementen die de bijzondere uitkeringen verstrekken vaak moeizaam verloopt. Hierbij wordt ook aangegeven dat beschikkingen danwel informatie omtrent de beschikkingen niet altijd tijdig wordt ontvangen waardoor de bijzondere uitkeringen niet in de oorspronkelijke begroting kunnen worden opgenomen. Dit leidt gedurende het begrotingsjaar tot omvangrijke begrotingswijzigingen. Daarnaast dienen bijzondere uitkeringen die in de CN-week worden toegezegd en betrekking hebben op het lopende begrotingsjaar ook middels een begrotingswijziging te worden verwerkt.

Sint Eustatius

Op 8 mei jl. heeft het Cft de conceptversie van de uitvoeringsrapportage van Sint Eustatius over het eerste kwartaal van 2015 ontvangen. Bij deze rapportage was een eerste begrotingswijziging 2015 opgenomen, die voorzag in een tekort voor 2015 van USD 900.000. Het Cft heeft op 20 mei jl. gereageerd op de ingediende uitvoeringsrapportage en begrotingswijziging. Als gevolg van het ontbreken van dekking voor het voorziene tekort heeft het Cft niet ingestemd met de voorgestelde eerste begrotingswijziging 2015. Het Cft heeft daarnaast aangegeven dat er dekking moet worden gevonden voor het tekort over 2014. In de begrotingswijziging kondigde Sint Eustatius ook aan de

uitgaven, met name ten aanzien van de salariering van haar ambtenaren, te willen verhogen. Het Cft heeft Sint Eustatius met klem geadviseerd om eerst kostenbesparende dan wel opbrengstverhogende maatregelen te treffen alvorens de lasten te verhogen op de door Sint Eustatius gewenste onderdelen. Ook de uitvoeringsrapportage diende op sommige punten fors verbeterd te worden. De rapportage voldeed namelijk niet aan de bestuurlijk en ambtelijk gemaakte afspraken. Het Cft miste onder andere een balans/kasstroomoverzicht en het, tijdens de collegereis in februari 2015 besproken, plan van aanpak met betrekking tot het financieel beheer. Hierin zou per overeengekomen verbeterpunt uitgewerkt worden op welke wijze actie zou worden ondernomen, inclusief het bijbehorende tijdpad. Op 29 mei heeft de gedeputeerde van Financiën het secretariaat van het Cft laten weten zich te realiseren dat het voor Sint Eustatius een grote uitdaging wordt om het financieel beheer weer op orde te krijgen, maar desalniettemin de nodige maatregelen te willen nemen. Op 4 juni heeft het Cft in reactie hierop Sint Eustatius verzocht om binnen twee weken (uiterlijk 18 juni) een aangepast voorstel tot eerste begrotingswijziging 2015 in te dienen waarin ook de noodzakelijke dekking voor de tekorten 2014/2015 zijn opgenomen.

In de week volgend op deze brief vond de Caribisch Nederland-week (CN-week) plaats in Den Haag. Tijdens de CN week is de financiële en bestuurlijke situatie van Sint Eustatius besproken. Geconstateerd werd dat de huidige situatie dermate zorgelijk was dat deze aanleiding gaf voor direct ingrijpen in het functioneren van het openbaar lichaam. Op 10 juni heeft de minister van BZK per direct verscherpt bestuurlijk toezicht ingesteld ten aanzien van het Sint Eustatius, welke door de Rijksvertegenwoordiger ten uitvoer wordt gebracht. In de kern gaat het over het bestuurlijk disfunctioneren van het openbaar lichaam en het onvoldoende in acht nemen van geldende wet- en regelgeving, met ondermeer slecht financieel beheer en dientengevolge financiële risico's. Onder voorzitterschap van de Rijksvertegenwoordiger is daarom een Stuurgroep opgericht met onder meer als taak een plan van aanpak op te stellen voor het op orde en onder controle krijgen van de bestuurlijke problematiek. Daarnaast heeft de minister op basis van artikel 34, lid 5 van de Wet FinBES een aanwijzing gegeven, inhoudende:

- Het voor 18 juni opvolging geven aan de adviezen van het Cft over de begroting en het financieel beheer zoals vastgelegd in de brief van het Cft gedateerd op 4 juni;
- Het per direct geen enkele nieuwe verplichting aangaan;
- Het opstellen van een verbeterplan financieel beheer in samenwerking met het College financieel toezicht en in nauwe samenwerking met de stuurgroep die door de Rijksvertegenwoordiger wordt ingesteld.

Tot op heden heeft het Cft nog geen herziene begrotingswijziging danwel herziene uitvoeringsrapportage over het eerste kwartaal 2015 ontvangen. Het Cft heeft eind juni tijdens een bezoek aan het bestuur van Sint Eustatius afspraken gemaakt over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de aanwijzing. Deze afspraken zijn op 1 juli schriftelijk bevestigd. Afgesproken is dat op basis van de laatste inzichten een begrotingswijziging opgesteld wordt die voorziet in dekking van het tekort over 2014 en van het verwachte tekort over 2015. Hiertoe dient dus ook de jaarrekening 2014 vastgesteld te worden. Voor het verwachte tekort over 2015 kan de tweede uitvoeringsrapportage als uitgangspunt worden gebruikt, waarin wordt gerapporteerd over het verloop van de begroting in de eerste helft van 2015.

Saba

Op 13 mei jl. heeft het Cft de eerste uitvoeringsrapportage en begrotingswijziging over 2015 ontvangen. Op 27 mei heeft het Cft hierop gereageerd. De begrotingsuitvoering verloopt volgens plan, waarbij er eind dit jaar een overschot van ruim USD 0,8 mln. wordt verwacht, dat met name wordt aangewend ten behoeve van het kunnen aflossen van renteloze leningen. De liquiditeitspositie van Saba is de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen. Dit komt omdat Saba in het verleden forse doeluitkeringen heeft ontvangen die niet per direct tot uitgaven hebben geleid. Rekening houdend met deze toekomstige uitgaven resteert echter nog maar een bescheiden liquiditeitspositie, waarbij van een buffer nauwelijks sprake is. De accountant heeft hiervoor in het verleden eveneens gewaarschuwd. Het Cft blijft er daarom bij Saba op aandringen de liquiditeitspositie nauwlettend in de gaten te houden.

Begrotingsproces 2016

De openbare lichamen hebben een start gemaakt met de begrotingsvoorbereiding voor 2016. Voor Bonaire en Saba is het essentieel dat de uitkomsten van de CN-week hier meerjarig in worden verwerkt. Sint Eustatius dient in haar begroting aan te geven hoe zij de eventuele nog openstaande tekorten gaat compenseren. De ontwerpbegroting 2016 dient in concept uiterlijk 14 augustus bij het Cft ingediend te worden. Het Cft zal vervolgens binnen twee weken na datum van indiening reageren zodat de bestuurscolleges uiterlijk 1 september de begroting aan de eilandsraad kunnen aanbieden, conform de termijn die in de Wet FinBES hiervoor is gesteld. Op 28 april heeft het Cft een kaderbrief gestuurd naar de openbare lichamen met daarin de maximum bedragen waarbinnen de begrotingen van de openbare lichamen vanaf 2016 moeten blijven. Dit kader alsmede de uitkomsten van de CN-week neemt het Cft mee in de toetsing van de begroting.

Financieel beheer

Een begrotings- en verantwoordingsproces dat voldoet aan de daartoe gestelde vereisten kan niet worden gerealiseerd zonder een adequaat financieel beheer. Alleen met een adequaat financieel beheer kan worden gesteld dat de begroting en verantwoording volledig is, dat de ramingen en realisaties correct zijn en dat het bestuur de beschikking heeft over tijdige, volledige en juiste informatie. Op basis van deze informatie kan indien nodig worden bijgestuurd door het bestuur. Conform de Wet finBES houdt het Cft ook toezicht op het financieel beheer van de openbare lichamen.

Verbeterproces financieel beheer

Het Cft kan volgens de Wet FinBES afspraken maken met een bestuurscollege ter verbetering van het financieel beheer. Vanaf 2012 hebben het Cft en de openbare lichamen de afspraak gemaakt om jaarlijks een realistisch aantal verbeterpunten vast te stellen, rekening houdend met de beperkte capaciteit en schaarse middelen van de openbare lichamen. Voor deze afspraken maakt het Cft gebruik van de bevindingen van de accountant bij de controle van de jaarrekening. In de managementletter doet de accountant specifieke aanbevelingen met betrekking tot verbetering van het financieel beheer. Deze verbeterpunten kunnen per openbaar lichaam verschillen. Over de voortgang van de verbeterpunten rapporteren de openbare lichamen in de uitvoeringsrapportage. Hieronder staat per openbaar lichaam de stand van zaken beschreven van de afgesproken verbeterpunten voor het jaar 2015.

Bonaire

Sinds het begin van 2014 werkt Bonaire met een meerjarig plan van aanpak waarin alle aandachtspunten ten aanzien van financieel beheer worden opgenomen. Aandachtspunten die gerealiseerd zijn worden uit dit lopende document gehaald en nieuwe aandachtspunten worden toegevoegd. Nieuwe aandachtspunten ten aanzien van financieel beheer komen hoofdzakelijk voort uit de bevindingen van de accountant gepresenteerd in de managementletter bij de jaarrekening. De jaarrekening 2014 is door de Stichting OverheidsAccountantsBureau (SOAB) gecontroleerd. Bij deze jaarrekening heeft de accountant een oordeelonthouding gegeven. De onderbouwing van de oordeelonthouding laat duidelijk zien dat er nog veel werk te verzetten is om het financieel beheer op orde te krijgen. Ondanks een voortvarende start heeft de herinrichting van de afdeling Financiën geresulteerd in vertraagde uitvoering van het meerjarig plan van aanpak. Hoewel is toegezegd de openstaande aandachtspunten op het gebied van financieel beheer ultimo 2015 afgewikkeld te hebben wacht een verdere uitvoering van het plan van aanpak momenteel op de herinrichting van de afdeling Financiën. Inmiddels heeft het BC aangegeven hier extra (externe) capaciteit te willen inzetten. Het Cft blijft de voortgang op het gebied van deze herinrichting en de verdere uitvoering van het meerjarig plan van aanpak monitoren. Daarnaast vindt het Cft het zorgelijk dat niet tijdig aan rapportageverplichtingen wordt voldaan. De eerste uitvoeringsrapportage had uiterlijk 30 april aangeboden moeten worden door het bestuurscollege. Uiteindelijk is deze op begin juni pas in concept aangeboden aan secretariaat van het Cft.

Sint Eustatius

Het Cft heeft het afgelopen jaar veelvuldig haar zorgen geuit over de stand van zaken van het financieel beheer op Sint Eustatius. Onderdeel van de aanwijzing die door de minister van BZK is

opgelegd is het maken van een plan van aanpak voor de verbetering van het financieel beheer. De verbeterpunten die voor 2014 waren afgesproken, onder meer met betrekking tot het grondbeleid, het onderhoudsplan kapitaalgoederen, een nieuwe havenverordening, het dividendbeleid en het normen- en beheersingskader, zijn allen niet gerealiseerd. Daarnaast constateert het Cft dat uitvoeringsrapportages niet tijdig worden opgeleverd, ondanks de ruimere termijn die hiervoor is gesteld door de minister van BZK. De rapportage over het eerste kwartaal 2015 is ook niet binnen de gestelde termijn opgeleverd.

In dit kader is afgesproken dat er een expertgroep in het leven geroepen wordt die een plan van aanpak op zal stellen om het financieel beheer op orde te krijgen. De in het verleden met het Cft afgesproken financieel beheer verbeterpunten dienen hierbij te worden betrokken. Ook de bevindingen van de accountant bij de jaarrekening 2014 dienen meegenomen te worden. De expertgroep zal bestaan uit een afgevaardigde van het Cft, van de Rijksvertegenwoordiger en van het openbaar lichaam zelf. Daarnaast zal een onafhankelijke kwartiermaker van de expertgroep worden aangezocht.

Saba

Inzake het financieel beheer zijn er voor dit jaar nog geen (verbeter)afspraken gemaakt. Mocht uit de management letter van de accountant bij de vastgestelde jaarrekening 2014 noodzakelijke verbeteringen blijken, dan zal het Cft met Saba in gesprek gaan over de wijze waarop (en met welk tijdpad) die verbeteringen kunnen worden gerealiseerd. Saba heeft de afgelopen jaren al een forse vooruitgang geboekt op het terrein van het financieel beheer en het Cft verwacht dat deze tendens verder wordt doorgezet. Dat de jaarrekening van een goedkeurende verklaring is voorzien bewijst dit.

Geïntegreerd Middelen Beheer (GMB)

Op basis van de Wet FinBES hebben de openbare lichamen elk een inkomsten- en uitgavenrekening bij een commerciële bank. Daarnaast beheert het Cft voor elk openbaar lichaam een rekening-courant. Andere rekeningen zijn niet toegestaan. Het systeem van GMB geeft zowel de openbare lichamen als het Cft inzicht in de uitgaven en de ontvangsten van de openbare lichamen gedurende het gehele jaar. Het voorziet de openbare lichamen daarnaast in de mogelijkheid om gedurende het gehele jaar over voldoende liquide middelen te beschikken, ongeacht het moment waarop ontvangsten en/of uitgaven plaatsvinden. De realisatie in termen van baten en lasten en het verloop van de liquiditeiten zijn per definitie niet gelijk, ondanks dat een verband hiertussen wel van belang is voor het verkrijgen van inzicht in de ontwikkeling van de liquide middelen. Alleen op basis van voldoende informatie uit de uitvoeringsrapportages kan een verband tussen de uitputting in termen van baten en lasten en het verloop van de liquiditeiten worden gelegd.

Bonaire

	Liquiditeitspositie ¹ per 31/12/14	Liquiditeitspositie per 30/06/15	Realisatie t/m 30/06/15
Rekening-courant	\$3.514.079	\$2.469.020	-\$1.045.059
Uitgavenrekening	\$999.970	\$999.970	\$0
Ontvangstenrekening	-\$30	-\$30	\$0
Vrije uitkeringsrekening	\$3.582.651	\$683.070	-\$2.899.581
	\$8.096.670	\$4.152.030	-\$3.944.640

De liquiditeitspositie van Bonaire is aanzienlijk teruggelopen afgelopen half jaar. Ultimo 2014 was nog ruim USD 8,0 mln. aan liquide middelen beschikbaar. Ultimo juni 2015 is dit nagenoeg gehalveerd. Een belangrijke oorzaak hiervan is de bijzondere uitkeringen. Uit de jaarrekening van Bonaire blijkt namelijk dat de balanspost "overlopende passiva" circa USD 8,0 mln. bedraagt. Het Cft heeft, zoals eerder al aangegeven, Bonaire te kennen geven de ontwikkelingen ten aanzien van de liquiditeitspositie zorgelijk te vinden en deze nauwgezet te zullen monitoren in de toekomst.

¹Met liquiditeitspositie verwijst het Cft naar de beschikbare middelen op de verschillende rekeningen van de openbare lichamen. Er wordt geen rekening gehouden met (overlopende) passiva en activa. Wanneer dit wel het geval is, gebruikt het Cft de term werkkapitaal

Sint Eustatius

	Liquiditeitspositie per 31/12/14	Liquiditeitspositie per 30/06/15	Realisatie t/m 30/06/15
Rekening-courant	\$4.594.752	\$3.404.625	-\$1.190.127
Uitgavenrekening	\$199.974	\$203.269	\$3.295
Ontvangstenrekening	-\$9	\$0	\$9
Vrije uitkeringsrekening	\$258.446	\$225.010	-\$33.436
	\$5.053.163	\$3.832.904	-\$1.220.259

De liquide middelen van Sint Eustatius zijn in de eerste helft van 2015 afgenomen met ruim USD 1,2 mln.

Saba

	Liquiditeitspositie per 31/12/14	Liquiditeitspositie per 30/06/15	Realisatie t/m 30/06/15
Rekening-courant	\$3.106.228	\$2.241.552	-\$864.676
Uitgavenrekening	\$199.991	\$200.000	\$9
Ontvangstenrekening	-\$9	\$0	\$9
Vrije uitkeringsrekening	\$1.311.958	\$1.492.146	\$180.188
	\$4.618.168	\$3.933.698	-\$684.470

Ook op Saba is de liquiditeitspositie afgenomen in de eerste helft van 2015.

Collectieve sector

Conform artikel 11, Wet FinBES, dient het Cft in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek Nederland (CBS) te rapporteren over de schuld-, tekort-, inkomsten- en uitgavencijfers van de collectieve sector (zijnde het openbaar lichaam en de overige entiteiten die tot de collectieve sector behoren). Dit gebeurt tegelijkertijd met het doorgeleiden van de jaarrekening van een openbaar lichaam aan de minister van BZK. Ook beoordeelt het Cft dan de rentelastnorm van de collectieve sector.

Ondanks pogingen van het Cft om aandacht te vragen bij de openbare lichamen voor het tijdig indienen van relevante jaarstukken, heeft dit er niet toe geleid dat er rondom het proces van opstellen en doorgeleiden van jaarrekeningen ook rapportages over de collectieve sector van Bonaire en Sint Eustatius kunnen worden meegezonden. Het Cft betreurt dit en verzoekt de openbare lichamen wederom tijdig volledige jaarstukken van collectieve sector entiteiten aan het Cft te sturen.

Begin 2015 heeft het CBS een poging gedaan de rentelasten in kaart te brengen op basis van de voorhanden zijnde stukken. Door onduidelijkheden in deze stukken heeft het CBS de rapportage tot op heden nog niet kunnen afronden.

Voor wat betreft de collectieve sector entiteit op Sint Eustatius, het Wegenfonds, begrijpt het Cft dat er een externe accountant al enige tijd bezig is met het opstellen van jaarrekeningen over de afgelopen jaren. Dit proces is echter nog niet afgerond. Het Cft heeft Sint Eustatius geadviseerd om de accountant daar waar mogelijk ondersteuning te bieden in zijn opdracht zodat eindelijk duidelijkheid komt in de financiële positie van deze stichting. Gezien het voornemen deze stichting op termijn te liquideren, zijn de jaarstukken van groot belang. Het Cft heeft in 2012 concept financiële stukken ontvangen. Dit zijn de laatste financiële gegevens die het Cft ontvangen heeft. Er is sinds de oprichting in 2004 nog geen gehoor gegeven aan de wettelijke verplichting jaarlijks verantwoording af te leggen via jaarstukken.

De collectieve sector van Bonaire kent 11 deelnemingen en instellingen. Een aantal overheidsdeelnemingen behoort tot de collectieve sector maar daarnaast zijn er nog andere instellingen en deelnemingen. Actuele cijfers van de collectieve sector zijn nodig om de rentelastnorm van Bonaire te kunnen bepalen en een eventuele overschrijding hiervan. Tot op heden is van geen enkele collectieve sector entiteit actuele informatie beschikbaar om de rentelastnorm te bepalen.

Openbaar lichaam Saba heeft wel de jaarcijfers van de Saba Enhancement Foundation aangeleverd en het Cft heeft het CBS dan ook verzocht de rapportage op te stellen wanneer de jaarstukken van het openbaar lichaam beschikbaar zijn.

Vervreemding

Op Saba speelt het dossier Captains Quarter inmiddels geruime tijd. Het betreft de vervreemding van twee percelen met daarop de restanten van een horeca aangelegenheid. Saba wil de percelen verkopen. Dit moet worden goedgekeurd door het Cft, waarbij als uitgangspunt geldt dat de percelen tenminste voor de hoogste taxatiewaarde, vast te stellen door twee onafhankelijke taxateurs, moeten worden verkocht. Na verschillende taxaties en pogingen de percelen te verkopen is er uiteindelijk een taxatie door USONA gedaan en is een biedingsprocedure vastgesteld. Het openbaar lichaam heeft dit proces telkens afgestemd met het Cft. De verwachting is dat het dossier op korte termijn kan worden afgerond.